

Література

1. Конституція України Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141.
2. Патики Н. Міжнародні валютно-кредитні відносини: курс лекцій / Н.І. Патики. — К.: КиМУ, 2002. — 104 с.
3. Дзюблук О. В. Валютна політика: підручник / О. В. Дзюблук. — К.: Знання, 2007. — 422 с.
4. Ковальчук А. Т., Матіос А. В. Валютні резерви: проблеми функціонування, розміщення та використання / А. Т. Ковальчук, А. В. Матіос // Економічний часопис — XXI. — 2009. — № 11 — 12. — С. 13 — 16.

Драценко А. О.,

*студент 2 курсу факультету адвокатури,
Національний університет «Одеська юридична академія»*

БАНКІВСЬКЕ КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Останнім часом проблеми банківського кредитування дедалі більше впливають на розвиток економіки. В останні десятиріччя в Україні спостерігається стрімкий розвиток банківського кредитування. Банківська система стає провідним сектором економіки. Водночас протягом останніх років Україна дедалі гостріше відчуває проблеми кредитування. Безвідповідальність клієнтів банку спричиняє зростання рівня простроченої позичкової заборгованості. Велика кількість банків потерпають від недосконалої оцінки ризиків і вимушені завищувати відсоткові ставки за кредитами, від чого, своєю чергою, потерпають позичальники [1].

Процес економічних перетворень в Україні після проголошення незалежності розпочався з реформи банківської системи, яка продовжує розвиватись і модернізуватись і на сьогодні. Комерційні банки стали центральною ланкою ринкової системи функціонування економіки, в умовах якої банківська справа набуває надзвичайної ваги у суспільному житті. Банки своєю діяльністю активно впливають на всі економічні й соціальні процеси у країні. У ринкових умовах з банківською справою постійно стикаються майже всі члени суспільства, чим зумовлюється необхідність того, щоб усі члени суспільства були добре обізнаними з банківською діяльністю [2].

Банківська система України розвивалась прискореними темпами. Переломним у її розвитку став 2008 р., за підсумками якого ВВП виріс лише на 2,1 %, а промислове виробництво знизилось на 3,1 %. Відбувся спад внутрішнього та зовнішнього попиту. Катастрофічне погіршення економічної ситуації поглиблювалось різким знеціненням гривні, яка за останні місяці 2008 р. впала на 60 % [3].

Оскільки до кризи більшість кредитів видавались у іноземній валюті, то через девальвацію гривні знизилась платоспроможність позичальників повертати кошти. У такій ситуації посилились тенденції до зміни структури власності й активного втручання НБУ у фінансову політику. Причиною виникнення кризи в Україні є залучення банками зовнішніх запозичень з метою кредитування в Україні. Причому важливим є те, що переважно здійснювалося споживче кредитування населення. Тобто гроші сплачували не на реальний розвиток економіки, а на споживання матеріальних благ.

Головною проблемою стало те, що гроші надавалися споживачам на тривалий термін, але через світову фінансову кризу іноземні банки спочатку зробили жорсткішими умови залучення кредитів в Україну, а незабаром взагалі перестали надавати кредити українським банкам. Беручи до уваги статистичні дані НБУ останніх років, стає помітним сповільнення темпів розвитку кредитування в Україні. У 2008 р. обсяги виданих кредитів становили 734 млрд. грн., у 2009 р. — 723 млрд. грн., у 2010 р., порівняно з 2009 р. обсяги наданих кредитів скоротилися на 7 млрд. грн.

Впродовж 2011 р. загальний обсяг кредитування збільшився тільки на 10 %, що було повільніше, ніж зростання ВВП [3]. Жорстка валютно-кредитна політика НБУ та проблеми з ліквідністю банків в Європі вплинули на вартість фінансування українських банків у 2011 р. Це підштовхнуло банки до відповідного підвищення ставок за кредитами. Хоча ситуація з ліквідністю трохи покращилася у грудні 2011 р. і січні 2012 р., ця ліквідність головним чином короткострокова.

Зростанню обсягів банківського кредитування в Україні, перешкоджають ряд чинників, а саме:

- відносно високий рівень ризиків банків: валютного і кредитного — через значну доларизацію активів банківської системи; операційних і регуляторних — через політичну нестабільність та мінливе нормативно-правове середовище; ліквідності — через пе-

реважання короткострокових пасивів у структурі ресурсної бази і збереження ризиків її відтоку, обмежених можливостей рефінансування зовнішніх запозичень;

- збереження великої частки неробочих активів через відкладені кредитні ризики за реструктуризації банками проблемної заборгованості;

- збереження низького рівня довіри внутрішніх і зовнішніх інвесторів та кредиторів до банківської системи, що обмежить можливості залучати додаткові фінансові ресурси на внутрішньому та зовнішньому ринках капіталу;

- низький рівень фінансування іноземними групами своїх дочірніх українських банків через високі кредитні і девальваційні ризики, а також через проблеми з ліквідністю самих материнських груп.

Специфіка сучасної практики кредитування полягає в тому, що українські банки не мають довершеного механізму оцінки кредитоспроможності позичальника, що є заставою їхньої фінансової безпеки.

Не можна не погодитись з Л. Б. Євтухом, що для підвищення ефективності функціонування системи банківського кредитування потрібно дотримуватись працівникам банку встановлених стандартів кредитування, інструкцій; забезпечувати високий рівень професійної підготовки банківських працівників; встановлювати довготермінову співпрацю між позичальником та кредитором; вести загальнодержавний офіційний реєстр виданих кредитів; приділяти більшу увагу відбору інвестиційних проектів тощо

Література

1. Банківський менеджмент : навч. посібн. / за ред. О. А. Кириченка. — К. Вид-во «Знання-Прес», 2008. — 438 с.
2. Євтух Л. Б. / Вісник Української академії банківської справи : зб. Наук. праць. — 2003. — № 2. — С. 68-71.
3. Проблеми і перспективи розвитку банківського кредитування в Україні [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/sre/2012_7/376.pdf.